

DE TRANSATLANTISKA FÖRBINDELSERNA: USA OCH KANADA

EU, USA och Kanada delar värdena demokrati, mänskliga rättigheter och ekonomisk och politisk frihet och har delvis samma utrikespolitiska och säkerhetsmässiga intressen. Det övergripande avtalet om ekonomi och handel mellan EU och Kanada och det strategiska partnerskapsavtalet mellan EU och Kanada trädde provisoriskt i kraft 2017. Samma år avbröts förhandlingarna om det transatlantiska partnerskapet för handel och investeringar mellan EU och USA. Rådet antog förhandlingsdirektiv för att avskaffa industritullar den 15 april 2019.

DE UTRIKESPOLITISKA FÖRBINDELSERNA MELLAN EU OCH USA

Europeiska unionen och USA har ett nära samarbete på ett antal utrikespolitiska områden och inom flera geografiska sammanhang, exempelvis terrorismbekämpning, säkerhetssamarbete, energisamarbete, Ryssland, Ukraina och västra Balkan. Det har dock skett en förändring av inställningen till EU och den transatlantiska alliansen sedan Donald Trumps presidentskap inleddes i januari 2017 och hans "America First"-strategi infördes. De transatlantiska förbindelserna står för närvarande inför stora utmaningar. Trots den senaste tidens meningsskiljaktigheter angående ett antal viktiga frågor (Iran, klimatförändringar, stål- och aluminiumtullar, multilaterala institutioners roll och den regelbaserade ordningen, utnämningen av domare i Världshandelsorganisationens (WTO) överprövningsorgan), förblir nära samarbete och strategiska förbindelser med USA en prioriterad fråga för EU och är av avgörande betydelse för båda partners säkerhet och välbefinnande. När det gäller säkerhetsfrågor har president Trump fokuserat starkt på Nordatlantiska fördragsorganisationens (Nato) budget och krävt att alla allierade fullgör sitt åtagande att avsätta 2 % av sin BNP till försvarsutgifter.

DE POLITISKA FÖRBINDELSERNA MELLAN EU OCH USA INOM DEN TRANSATLANTISKA LAGSTIFTARDIALOGEN (TLD)

Förbindelserna mellan Europaparlamentet och den amerikanska kongressen går tillbaka till 1972. Förbindelserna dem emellan fördjupades 1999 och institutionaliserades i och med inrättandet av den transatlantiska lagstiftardialogen. Inom ramen för den transatlantiska lagstiftardialogen samlas ledamöter av Europaparlamentet och ledamöter av det amerikanska representanthuset till interparlamentariska sammanträden två gånger om året, vilka äger rum växelvis i USA och EU. Den uppfattas på båda sidor av Atlanten som ett bra forum för ett positivt och konstruktivt samarbete. De lagstiftare som deltar i dessa sammanträden utbyter

synpunkter i viktiga politiska frågor av gemensamt intresse. Synsättet på ömse sidor om Atlanten sammanfaller på ett antal områden, men lagstiftarnas diskussioner har också avslöjat skiljaktiga meningar i viktiga politiska frågor. Vikten av denna transatlantiska politiska dialog bör därför inte underskattas, inte minst med tanke på den makt som den amerikanska kongressen har att till exempel godkänna amerikanska interventioner i internationella kriser och att utforma USA:s deltagande i institutioner för global styrning. Det 83:e interparlamentariska sammanträdet ägde rum i Washington DC i februari 2019. Det [gemensamma uttalande](#) som utfärdades efter det sammanträdet framhävde båda parter beslutsamhet att stärka samarbetet inför gemensamma utmaningar. Det 84:e interparlamentariska sammanträdet, som enligt planerna skulle äga rum i Helsingfors i november 2019, sköts upp på grund av USA:s representanthus riksrettsutredning mot president Trump.

De ekonomiska förbindelserna mellan EU och USA

Efter det tillfälliga upphävandet av förhandlingarna om ett transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar (TTIP) avslög parlamentet den 14 mars 2019 ett utkast till resolution med en rekommendation om att inleda handelssamtal mellan EU och USA om både industriprodukter och bedömning av överensstämmelse, medan rådet den 15 april 2019 antog förhandlingsdirektiv för att avskaffa industritariffer och bedömning av överensstämmelse. Jämfört med sina föregångare har regeringen Trump ett helt annat förhållningssätt till handelsförbindelserna mellan EU och USA. Den har satt nationella intressen först och försökt att jämna ut underskotten i handelsbalansen gentemot andra länder, och utövat påtryckningar på partner genom att införa höga tullar på vissa produkter i syfte att skydda den egna industrin och skaffa sig större marknadstillträde i partnerländerna. USA:s regering införde tullar på stål och aluminium mot EU den 1 juni 2018, och har hotat att införa tullar på bilar. Samtidigt håller USA på att överge en multilateral strategi inom ramen för WTO. Denna nya hållning har gjort USA:s handelsförbindelser med EU och andra partner ansträngda. EU har lämnat in ett klagomål till WTO om tullarna på stål och aluminium och infört strafftullar på produkter från USA, för att på så sätt skapa en ny balans i den övergripande handeln mellan EU och USA. Dessutom är tvisten mellan Airbus och Boeing om civila flygplan nu inne på sin slutsträcka. Både EU och USA har enligt WTO:s tvistlösningsorgan begått överträdelser genom att fortsätta att ge sina flygplanstillverkare vissa olagliga subventioner. Den 2 oktober 2019 gavs USA tillstånd av WTO att belägga EU-export till ett värde av 7,5 miljarder US-dollar (6,8 miljarder euro) med strafftullar. I det parallella Boeing-målet kommer EU – om några månader – också att ges rätt att införa motåtgärder mot USA. En preliminär förteckning över de amerikanska produkter som övervägs för motåtgärder offentliggjordes i april 2019. Europeiska kommissionen har konsekvent meddelat USA att EU är berett att samarbeta för en rättvis och balanserad lösning för flygplansindustrin. EU anser att det ömsesidiga införandet av sanktioner enbart skulle skada företag och medborgare på båda sidor av Atlanten och skada den globala handeln och den bredare luftfartsindustrin vid en känslig tidpunkt. I juli 2019 presenterade EU konkreta förslag för USA om en ny ordning för flygplanssubventioner och en väg framåt i fråga om befintliga efterlevnadsskyldigheter på båda sidor.

Trots retoriken står EU:s och USA:s ekonomier tillsammans fortfarande för nästan hälften av den globala BNP och en tredjedel av världshandeln.

USA var EU:s främsta exportmarknad 2018 och tog emot 20,8 procent av den totala varuexporten från EU (att jämföra med Kinas andel på 10,7 procent). USA kom på andra plats bland EU:s importkällor, men tillhandahöll fortfarande 13,5 procent av EU:s importerade varor. I detta avseende låg USA efter Kina, som stod för 19,9 procent av EU:s totala import, men kom före Ryssland och Schweiz, som stod för 8,5 respektive 5,5 procent.

Varuhandeln EU–USA 2016–2018 (miljarder euro)

År	EU:s varuimport från USA	EU:s varuexport till USA	EU:s handelsbalans (varor)
2016	248,8	363,7	+ 114,9
2017	256,6	376,2	+ 119,6
2018	267,3	406,4	+ 139,1

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

EU:s tjänsteexport till och tjänsteimport från USA ökade mellan 2015 och 2017. Dock ledde en nedgång i EU:s tjänsteexport 2016 till ett amerikanskt tjänstehandelsöverskott på 2,8 miljarder euro gentemot EU, medan en nedgång i USA:s tjänsteexport 2017 ledde till ett tjänstehandelsöverskott för EU på 12,5 miljarder euro gentemot USA.

Tjänstehandeln EU–USA 2015–2017 (miljarder euro)

År	EU:s tjänsteimport från USA	EU:s tjänsteexport till USA	EU:s handelsbalans (tjänster)
2015	215,1	227,7	+ 12,6
2016	229,1	226,3	– 2,8
2017	223,7	236,2	+ 12,5

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

EU och USA är varandras största investerare, men under 2016 och 2017 förelåg vissa avbräck. Båda åren var USA:s investeringsinflöde till EU negativt, med en motsvarande minskning av de amerikanska direktinvesteringarna i EU, medan EU:s utgående flöden till USA ökade 2017 efter en liten tillbakagång 2016. Detta ledde till att EU:s positiva investeringsbalans stärktes ytterligare, och uppgick 2017 till 385,3 miljarder euro. Det kan hävdas att bilaterala direktinvesteringar – som till sin natur är ett långsiktigt åtagande – är själva drivkraften bakom de transatlantiska handelsförbindelserna. Detta intryck förstärks av att handeln mellan moder- och dotterbolag i EU och USA står för mer än en tredjedel av hela den transatlantiska handeln. Uppskattningar ger vid handen att företag från EU och USA som är verksamma på den andra partens territorium sysselsätter över 14 miljoner människor.

Bilaterala utländska direktinvesteringar EU–USA (miljarder euro)

Budgetår	Investeringar från USA i EU	Investeringar från EU i USA	Balans
----------	-----------------------------	-----------------------------	--------

2017	2183,9	2569,2	+ 385,3
------	--------	--------	---------

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

DEN POLITISKA DIALOGEN MELLAN EU OCH KANADA

Kanada är ett av EU:s äldsta och närmaste partnerländer. Samarbetet mellan EU och Kanada har stärkts avsevärt under de senaste åren.

De bilaterala förbindelser som inleddes på 1950-talet på ekonomiska grunder har sedan dess under årens lopp utvecklats till ett nära strategiskt partnerskap. EU och Kanada har ett nära samarbete i fråga om globala utmaningar som miljö, klimatförändringar, energitrygghet och regional stabilitet, och är också nära partner inom ramen för G7 och G20. Kanada ger regelbundet bidrag till EU:s [uppdrag inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken](#) (t.ex. EU:s polisuppdrag i Afghanistan och på de palestinska territorierna) och deltar också i [EU:s valobservatörsuppdrag](#).

2011 inleddes förhandlingar i syfte att uppgradera förbindelserna mellan EU och Kanada inom ramen för ett [strategiskt partnerskapsavtal](#) och ett [övergripande avtal om ekonomi och handel](#) (Ceta) för att ersätta det redan föråldrade [ramavtalet från 1976](#).

Det strategiska partnerskapsavtalet är den mest omfattande politiska överenskommelsen och syftar till att stärka det bilaterala samarbetet på ett antal utrikespolitiska och sektoriella områden, bland annat internationell fred och säkerhet, kampen mot terrorism, krishantering, sjöfartsskydd, global styrning, energi, transporter, forskning och utveckling, hälsa och sjukvård, miljö samt klimatförändringarna. Därutöver är avsikten med Ceta att förbättra de ekonomiska samt handels- och investeringsmässiga förbindelserna mellan EU och Kanada. Avtalet undertecknades av Kanada och EU vid det gemensamma toppmötet den 30 oktober 2016 och fick Europaparlamentets stöd i februari 2017. Stora delar av avtalet har provisoriskt varit i kraft sedan den 1 april 2017, och det håller sedan dess på att genomgå de respektive parlamentariska förfarandena för ratificering inför dess fullständiga ikraftträdande.

Förutom dialogen mellan EU:s och Kanadas verkställande organ träffar ledamöter av Europaparlamentet regelbundet sina kanadensiska motparter. Interparlamentariska sammanträden hålls årligen, vid sidan av andra interparlamentariska utbyten i arbetsgrupper och mellan delegationer. Europaparlamentets delegation för förbindelserna med Kanada sammanträder regelbundet under året för att förbereda dessa interparlamentariska sammanträden. Förutom att vara ett forum för att diskutera de pågående förhandlingarna utgör dessa möten ett tillfälle att diskutera kontroversiella frågor, såsom miljöpåverkan från utvinningen av oljesand och skiffergas, fiskeripolitiken och djurskyddsfrågor (däribland frågan om säljakt). Det 40:e interparlamentariska sammanträdet ägde rum i Strasbourg i mars 2019. Under sammanträdet diskuterade ledamöterna av det kanadensiska underhuset och Europaparlamentet den politiska utvecklingen i EU och Kanada samt handelsförbindelser.

DE EKONOMISKA FÖRBINDELSERNA MELLAN EU OCH KANADA

Det övergripande avtalet om ekonomi och handel (Ceta) är resultatet av den positiva utveckling i handelsförbindelserna mellan EU och Kanada som ägt rum det senaste årtiondet. Förhandlingarna om Ceta mellan EU och Kanada inleddes 2009 och slutfördes 2014. Avtalet undertecknades vid toppmötet mellan EU och Kanada den 30 oktober 2016 och godkändes av Europaparlamentet den 15 februari 2017. Nu måste det ratificeras av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Den provisoriska tillämpningen av de delar som ligger inom EU:s behörighet inleddes den 21 september 2017.

Detta är EU:s första övergripande ekonomiska avtal med ett högindustrialiserat land. EU och Kanada har öppnat sina marknader för varandras varor, tjänster och investeringar, även när det gäller offentlig upphandling. Under det första genomförandeåret ökade exporten till Kanada med 7 procent totalt, med högre siffror för maskiner, läkemedel och jordbruksprodukter.

Ceta är också det första av EU:s bilaterala ekonomiska avtal som innehåller ett särskilt system med investeringsdomstolar för lösning av investeringstvister mellan investerare och stater. Ett system av denna typ har aldrig införts förut, och i många länder pågår fortfarande en offentlig debatt om det. Därför kommer den provisoriska tillämpningen av Ceta inte att omfatta investeringsdomstolssystemet. Avtalet innehåller vidare ett tydligt uttalande om regeringens rätt att lagstifta för offentliga ändamål när det gäller folkhälsa, säkerhet, miljö, den allmänna moralen samt social trygghet och konsumentskydd.

Både Kanada och EU har drabbats av de nya amerikanska tullarna på stål och aluminium, och delar uppfattningen att dessa tullar varken är ekonomiskt rättfärdigade eller förenliga med WTO:s regler. Som en följd av detta har EU och Kanada, tillsammans med andra som försvarar den regelbaserade handelsordningen, intensifierat sin dialog om handelsfrågor.

2018 var EU Kanadas näst största handelspartner efter USA och stod för omkring 7,6 procent av Kanadas totala kombinerade export och import av varor. Samma år exporterade EU varor till Kanada till ett värde av 41,4 miljarder euro och importerade varor från Kanada för 31 miljarder euro. Kanada är på tionde plats bland EU:s internationella handelspartner. Maskiner, transportutrustning och kemikalier tillhör de viktigaste varorna i handeln mellan de båda partnerna.

Varuhandeln EU–Kanada 2016–2018 (miljarder euro)

År	EU:s varuimport från Kanada	EU:s varuexport till Kanada	EU:s handelsbalans (varor)
2016	29,0	35,2	+ 6,2
2017	31,5	37,7	+ 6,2
2018	31,0	41,4	+ 10,4

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

Handeln med tjänster är en viktig del av handelsförbindelserna mellan EU och Kanada. 2017 ökade värdet av EU:s export av tjänster till Kanada jämfört med 2014, till 21,7 miljarder euro, och EU:s tjänsteimport från Kanada ökade till 13,2 miljarder euro. Transporter, resor, försäkringar och kommunikationer är några exempel på tjänster som handlas flitigt mellan EU och Kanada.

Tjänstehandeln EU–Kanada 2015–2017 (miljarder euro)

År	EU:s tjänsteimport från Kanada	EU:s tjänsteexport till Kanada	EU:s handelsbalans (tjänster)
2015	12,6	19,4	+ 6,8
2016	12,1	20,2	+ 8,1
2017	13,2	21,7	+ 8,5

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

När det gäller utländska direktinvesteringar har EU investerat mer i Kanada än vad Kanada har investerat i EU. 2017 uppgick EU:s utflöde av direktinvesteringar till Kanada till 304,8 miljarder euro. De kanadensiska direktinvesteringarna i EU värderades till 293,0 miljarder euro.

Bilaterala utländska direktinvesteringar EU–Kanada (miljarder euro)

År	Investeringar från Kanada i EU	Investeringar från EU i Kanada	Balans
2017	293,0	304,8	+ 11,8

Källa: Europeiska kommissionen, GD Handel

Wolfgang Iglér / Tuula Turunen
12/2019

